

Täysistunto

Keskiviikko 26.5.2021 klo 14.00—19.29

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 toiseksi lisätalousarvioksi Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 68/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 68/2021 vp

Hallituksen esitys HE 83/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 7/2021 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 7/2021 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa edelleen, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät myös enintään sen viisi minuuttia. — Nyt valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.10 Johannes Koskinen sd: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta sai käsiteltyä tämän mietinnön valmiiksi juuri ennen kuin hallitus antaa sitten jo kolmannen lisätalousarvion. Tässä toisessa lisätalousarvioesityksessä on koronavirustilanteen vuoksi hallituksen esittämä 225 miljoonaa euroa tukipakettina kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alalle. Se jakautuu opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille. Hallitus ehdottaa lisäksi lisämäärärahaa ravintolasulusta maksettaviin hyvityksiin 40 miljoonaa euroa ja ravitsemusyrittäjille osoitettavaan uudelleentyöllistämisen tukeen 3 miljoonaa euroa. Esitykseen sisältyy myös 8,3 miljoonan euron lisäys Valtiokonttorille tapahtumatakuun ja yrityksille tarkoitetun kustannustuen myöntämiseen ja maksatuksen hallintokuluihin. Lisäksi ehdotetaan korotusta tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen valtuuteen.

Tuo kulttuurin tukipaketti, 127 miljoonaa euroa, koostuu luettelonomaisesti: 64,8 miljoonaa kohdennetaan apurahoina ja muina avustuksina taiteen ja kulttuurialan ammattilaisille, toiminimille sekä yksinyrittäjille, 15 miljoonaa niin sanotun vapaan kentän toimijoille ja yhteisöille esittävän taiteen alalla, visuaalisten taiteiden ja kirjallisuuden yhteisöille ja lastenkulttuurin toimijoille, 20 miljoonaa kansallisille taidelaitoksille ja valtionosuutta saaville teattereille, orkestereille ja museoille, 10,5 miljoonaa kulttuuritapahtumille ja festivaaleille, 3,5 miljoonaa euroa museoiden niin sanotulle vapaalle kentälle ja muille kulttuuriperintökohteille, 8 miljoonaa pienille ja keskisuurille elokuvateattereille ja elokuvien le-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

vittäjille, 4 miljoonaa taiteen perusopetuksen järjestäjille ja 1,6 miljoonaa euroa kulttuurin toimialan virastoille.

Liikunnan tukipaketissa on 18,5 miljoonaa euroa, siitä puolet liikunta- ja urheiluseuroille, 6 miljoonaa valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille ja 3,5 miljoonaa koronavirustilanteen vuoksi peruuntuneiden tai tappiota kärsineiden tapahtumien tukemiseen.

Valiokunta on tyytyväinen näihin lisäpanostuksiin ja toteaa, että esityksessä on otettu hyvin huomioon niitä näkökohtia, joihin valtiovarainvaliokunta kiinnitti huomiota vuoden 21 ensimmäistä lisätalousarvioesitystä koskevassa mietinnössään. Taiteen ja kulttuurin alat ovat koronaepidemian suurimpia kärsijöitä, sillä suurin osa alan toimijoista on ollut jo toista vuotta vailla työmahdollisuuksia. Onkin tärkeää, että esityksessä on nyt huomioitu alan moninaisuus ja työnteon erilaiset muodot, kuten keikkatyöläiset, itsensätyöllistäjät, yksinyrittäjät, freelancerit sekä toiminimellä toimijat.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota muun muassa siihen, että koronatuki ei edelleenkään kohdistu riittävän hyvin nimenomaan niihin esittävän taiteen edustajiin ja niille aloille, joiden menetykset ovat olleet suurimpia. Myös hakumenettelyä on pidetty liian hitaana, ja hakemusten käsittelyn on toivottu perustuvan numeraalisiin hakemustietoihin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että avustuskriteerejä sekä haku- ja päätöksentekomenettelyä arvioidaan jatkuvasti niin, että tuki vastaa mahdollisimman hyvin muun muassa tulonmenetyksiin ja tuen tarpeeseen. Tukimenettelyn ja päätöksenteon tulee myös toimia läpinäkyvästi sekä tehokkaasti siten, että avustukset saadaan perille mahdollisimman nopeasti. On myös varmistettava, että tuki ulottuu kaikkiin taiteen ja kulttuurialan toimijoihin, että väliinputoajaryhmiä ei pääse syntymään ja että tuki tavoittaa mahdollisuuksien mukaan myös ne toimijat, jotka ovat aiemmin jääneet tuen ulkopuolelle. Valiokunta pitää niin ikään tärkeänä, että valtionavustusjärjestelmää kehitettäessä järjestelmän joustavuutta ja käytettävyyttä parannetaan. Näihin kysymyksiin liittyy valtiovarainvaliokunnan ehdottama lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisille kohdennettujen koronatukien myöntämisessä huolehditaan siitä, että väliinputoajaryhmiä ei pääse syntymään ja että päätöksenteossa pyritään ottamaan huomioon myös ne tahot, jotka eivät ole aikaisemmin päässeet tuen piiriin.”

Eduskunta edellytti tartuntatautilain väliaikaista muuttamista koskevaan vastaukseen sisältyvässä lausumassa, että asiakastilojen sulkemisen aiheuttamia taloudellisia menetyksiä korvataan elinkeinonharjoittajille yleisen kustannustuen kautta tai erillisenä korvauksena, jos 14 vuorokautta kestänyttä sulkemista on jouduttu jatkamaan. Valiokunta pitää tärkeänä, että sulkutoimien kohteena oleville yrityksille maksetaan kompensatiota. Valiokunta myös korostaa, että kaikkein suurimmat taloudelliset vahingot aiheutuisivat viruksen laajamittaisesta leviämisestä, joten tehokkaat lainsäädännöllä käyttöön otetut rajoitustoimet ovat olleet välttämättömiä.

Tapahtumatakuusta: Valiokunta on tyytyväinen, että hallitus on antanut tapahtumatakuuta koskevan esityksen, jota myös eduskunta edellytti hyväksyessään kuluvan vuoden ensimmäisen lisätalousarvion. Momentille esitetään 80 miljoonan euron määrärahaa yritysten määräaikaista kustannustuesta annetun lain mukaisesti maksettavan tapahtumatakuun maksamiseen. Valiokunta pitää tapahtumatakuuta koskevia järjestelyjä hyvänä, sillä se pienentää tapahtumien järjestämisen riskiä tilanteessa, jossa covid-19-pandemiaan liittyvä lain tai viranomaisen määräys estää tai vaikeuttaa tapahtumien järjestämistä ja rahoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

tuksen tai vakuutusten saamista. Yritysten tukeminen väliaikaisella tapahtumatakuulla on perusteltua myös pitkäaikaisten taloudellisten vaurioiden estämiseksi.

Kaikkienensahan tässä ehdotetaan määrärahoihin 277 118 000 euron lisäystä ja tuloarvioihin 9 miljoonan euron vähennystä. Ehdotettujen muutosten jälkeen lopputulemana on 65,9 miljardin euron loppusumma talousarviolle tälle vuodelle.

Valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen ja sitä täydentävään hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 21 toiseksi lisätalousarvioksi ja että eduskunta hyväksyy edellä selostamani lausuman ja eduskunta päättää, että vuoden 21 toista lisätalousarviota sovelletaan 1. kesäkuuta alkaen. Ja tähän liittyy sitten kolme vastalauseetta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle. — Ja seuraavaksi edustaja Heinonen.

16.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies, hyvät edustajakollegat! Haluan alkuun onnitella uutta kulttuuri- ja tiedeministeri Antti Kurvista, ja se sopii tähän kohtaan senkin takia hyvin, että tässä on jonkinlainen tukipaketti kovia kokeneelle kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alalle. Mutta täytyy todeta, että valitettavasti pelkkä raha ei riitä tätä alaa pelastamaan. Se on viesti, joka tulee täältä kulttuuri- ja tapahtuma-alalta sekä urheilusta ja liikunnasta nyt koko ajan. Ja niin kuin muusikko Mikko Kosonen tänään Twitterissä totesi: ”Kurvinen saa eteensä rajusti kohdellun, uupuneen ja vihaisen alan, jonka luottamus päätöksentekoon on horjunut historiallisen paljon.” Näin totesi muusikko Mikko Kosonen. Toivottavasti heidän äänensä tulee paremmin kuulluksi nyt ministeri Kurvisen aikana.

Mutta on hyvä, että edes jotain apua nyt tänne tapahtuma- ja kulttuurialalle osoitetaan — se viimeisellä hetkellä sinne tuli. Teen kuitenkin tässä vaiheessa kokoomuksen vastalauseen 2 mukaisen esityksen, joka on siis kokoomuksen ja kristillisdemokraattien yhteinen vastalause tähän asiaan.

Me esitämme tässä kaiken kaikkiaan kahdeksan lausumaehdotusta ja toteamme muun muassa tähän kulttuurialaan näin: ”Tukiaisten lisäksi hallituksen on löydettävä rohkeutta muuttaa elinkeino- ja kulttuuripolitiikan suuntaa. Hallituksen päätökset ovat heikentäneet elinkeinotoiminnan ja kulttuurialan edellytyksiä. Liiallista byrokratiaa tulisi purkaa ja luoda näkymää kriisin jälkeen toimintaympäristöstä, jossa on enemmän mahdollisuuksia kuin rajoituksia. Kriisin aikanakin on mahdollista sääntelyn suhteellisen pienillä muutoksilla luoda mahdollisuuksia toimeliaisuuteen. Esimerkiksi ravintoloiden toimintaedellytyksiä voidaan parantaa vero- ja sääntelymuutoksien. Rajoitustoimet on kohdistettava tarkoituksenmukaisesti alueille, joissa epidemia etenee.”

Meillä on tästä hyviä esimerkkejä, esimerkiksi Euroviisut. Vähän oikein säpsähti, kun katsoi sitä upeaa konserttia: areenalla oli paljon väkeä. Se oli pystytty tekemään keskellä koronakriisiä koronaturvallisesti. Miksi näin ei voida toimia Suomessa? Antaa mahdollisuuksia tehdä, järjestää konsertteja, kesätapahtumia, kesäteattereita, kerran tähän on, arvoisa hallitus, olemassa mahdollisuuksia, joista Euroviisut oli hyvä esimerkki. Samaan aikaan meillä sitten on päätetty, että Veikkauksen Helsingin Casinolle voidaan ottaa 350 henkeä, mutta viereiselle olympiastadionille 16 henkeä, tai isoon yli 500 hengen elokuva-teatteriin Suomessa sallitaan mennä 6 ihmisen katsomaan elokuvaa, ja samaan aikaan monessa muussa paikassa voidaan toimia täysin toisin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

Näissä vastalauseissamme, jotka ovat siis kristillisdemokraattien ja kokoomuksen yhteisiä, käymme läpi tätä talouskasvua, käymme läpi kestävyysvajekysymystä ja muita tähän liittyviä asioita. Mutta otan loppuun meidän vastalauseistamme kaksi viimeistä lausumaehdotusta esille.

Lausumaehdotus 7: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus järjestää pikaisesti pakolliset koronatestit kaikille maahan pyrkiville, joilla ei ole osoittaa asianmukaista todistusta riittävästä suojasta muulla tavoin.”

Tämä on se koronastodistus, koronapassi, joka toimisi rajoilla, estäisi uusien virusmuunnosten tulon tänne, mutta se toimisi, arvon hallitus, myös näissä tapahtumissa niin kuin se toimi esimerkiksi Euroviisujenkin kohdalla.

Ja lausumaehdotus 8:ssa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa kiireisesti koronarajoitussuosituksia ja määräyksiä siten, että ravintola-, urheilu- ja kulttuuritoimijoilla on mahdollisuus harjoittaa elinkeinoa turvallisesti sekä taloudellisesti kannattavasti. Rajoittamistoimet tulee rajata vain välttämättömään.” Tämä on meidän vetoomuksemme nyt tuoreelle kulttuuri- ja tiedeministeri Kurviselle.

Arvoisa puhemies! Tässä siis kristillisdemokraattien ja kokoomuksen yhteinen vastalause, jonka mukaisen muutosehdotuksen siis tein.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Soinikoski.

16.23 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Tapahtuma-alan merkitystä Suomen taloudelle ja työllisyydelle tai suomalaisten hyvinvoinnille ei kukaan voi vähätellä. Yhtä lailla ei voi vähätellä niitä kohtalokkaita vaikutuksia, joita koronatoimet ovat alaan kohdistaneet, niin välttämättömiä kuin rajoitustoimet ovatkin olleet ihmisten terveyden ja ihmisten suojelemiseksi.

Koronapandemian lopullista hintalappua ei vielä kukaan tiedä. Tällä hetkellä koronan suorat kulut Suomessa ovat arviolta 500 miljoonaa euroa vuodessa. Kun siihen ynnätään pandemian epäsuorat kulut sekä talouden massiiviset elvytystoimet, koronakriisin todellinen kokoluokka alkaa selkeytyä.

Käsittelyssä oleva lisätalousarvio on suomalaisen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan pelastusrengas. On tärkeää, että tukipaketti on kokoluokaltaan riittävä, jotta mahdollisimman monet tapahtuma-alan toimijat pääsevät takaisin pinnalle. Hallituksen esittämästä lähes 226 miljoonan euron paketista kohdistetaan 146 miljoonaa euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ja 80 miljoonaa euroa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle. Kyseessä on merkittävä kokonaisuus.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvattujen lisäksi hallitus ehdottaa lisämäärärahaa muun muassa ravintolasulusta maksettaviin hyvityksiin ja ravitsemusyrittäjille osoitettavaan uudelleentyöllistämisen tukeen. Myös nämä tuet tulevat todelliseen tarpeeseen. Valtiovarainvaliokunta toteaa osuvasti mietinnössään, kuinka taide- ja kulttuuriala on koronaepidemian suurimpia kärsijöitä, sillä suurin osa alan toimijoista on ollut jo toista vuotta vailla työmahdollisuutta. Samoin valiokunta toteaa, kuinka tärkeää on huomioida alan moninaisuus ja työnteon erilaiset muodot, kuten keikkatyöläiset, itsensätyöllistäjät, yksinyrittäjät, freelancerit sekä toiminimellä toimijat. Aiemmin osa näistä toimijoista on jäänyt vaille tukea. Nyt asia korjataan.

Arvoisa puhemies! Samalla kun tapahtumatakuulla luodaan edellytyksiä suunnitella tulevaa kulttuurikesää ja -syksyä, hallituksen on edistettävä terveysturvallisten tapahtumien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

toteutumista. Esimerkiksi ulkotapahtumien ja suurten teatteritilojen avaamisen arviointi edellyttää erojen huomioimista niin tapahtumien riskeissä kuin alueellisissa tautitilanteissa. Viime viikkoina olemme nähneet, miten nopeasti virusvariantit voivat muuttaa epidemian kulkua huomempaan suuntaan. Näin tapahtui myös omassa maakunnassani Kanta-Hämeessä, kun aiempia herkemmin leviävä virusmuoto paljastui Intian variantiksi.

Itseni toistamisen uhalla haluan siis edelleen korostaa, että paras mahdollinen tuki niin tapahtuma-alalle kuin koko yhteiskunnalle on noudattaa annettuja ohjeita ja suojella toisiamme koronavirukselta. Mitä paremmaksi tautitilanne kehittyy, sitä nopeammin voimme avata yhteiskunnan eri toimintoja ja sitä nopeammin pääsemme takaisin tapahtumien ja kulttuuripalvelujen ääreen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Ollikainen.

16.26 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Tosiaan käsittelyssä on toinen lisätalousarvio, ja tässä on kulttuuriin, liikuntaan ja tapahtumiin kohdennettu tuki, odotettu sellainen. On hyvä, että nytten se annettiin.

Ja jos aloitetaan esimerkiksi liikuntapuolesta, niin siellä on tuki ensisijaisesti sen takia, että yhä enemmän lapsia ja nuoria on lopettanut tämän liikunnan harrastuksen, ja tämä on todella suuri haaste myös kansakuntamme hyvinvoinnin kannalta ja myös toki urheilujärjestöjen kannalta.

Ja tämä tuki — 9 miljoonaa seuroille, 6 miljoonaa järjestöille ja sitten toki myös tapahtumien järjestäjille noin 3,5 miljoonaa — on nyt sitten todella tärkeä.

Ja tämä drop out -ilmiö on kyllä todella huolestuttava myös pitkässä juoksussa.

Ärade talman! Då det gäller största delen av finansieringen för den andra tilläggsbudgeten så handlar det om stöd till kultursektorn, och speciellt till frilansare inom konst och kultur, yrkespersoner, firmor och ensamföretagare inom den här sektorn. Och bättre sent än aldrig kan man ju säga. Vi skulle gärna ha sett att det här kanske skulle ha kommit lite tidigare, och sådant tryck har det också kommit från fältet. Här finns också pengar för konstinstitutioner.

Men en grupp som jag skulle vilja lyfta fram här är — vi har många som jobbar frivilligt inom kultur- och ungdomssektorn, och de har löpande kostnader för att upprätthålla föreningshus och ungdomslokaler, som är ganska vanligt, och till det här behövs nog pengar, för kassorna börjar vara tomma. De är viktiga lokala identitetsskapare, fast de jobbar på talko med revyer och danser och så vidare, för att ha den där livskraften lokalt. Och det här stödet är på ungefär tre och en halv miljon, man delar det också med hembygdsverksamhet, så den är ytterst viktig att ta in.

Här har också utskottet tagit fram ett utlåtande om att riksdagen förutsätter att man då man beviljar pengar till frilansare, i beviljandet av coronastödet riktat till yrkesutbildade personer inom konst och kultur ser till att det inte uppstår några förfördelade grupper och att man i beslutsfattande försöker beakta också aktörer som inte tidigare har fått det här stödet. Vi har fått sådana signaler att man har lämnat mellan där.

Elikkä näen todella tärkeänä tämän lausuman, jonka valtiovarainvaliokunta nosti esille, että on joustavuutta myös, kun annetaan näitä tukia freelancereille ja kulttuurialalle. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Vähämäki.

16.29 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Epidemiatilanne alkaa pikkuhiljaa, toivottavasti, olemaan hellittämässä, ja toivottavasti myöskin nämä viimeiset tukipaketit, mitä tässä tehdään, jäävät sellaisiksi ainakin tämän epidemiatilanteen johdosta: 225 miljoonan tukipaketti OKM:n ja TEMin hallinnonaloille, josta OKM:lle 145 miljoonaa ja TEMille 80 miljoonaa.

Sinänsä tukipaketti on hyvä, sillä tällä paikataan edellisten tukipakettien aukkoja. Etenkin esiintyvien taiteilijoiden, keikkatyöläisten, itsensätyöllistäjien sekä toiminimellä toimivien taiteen alan henkilöiden tukeminen on tämän lisäbudjetin myötä mahdollista. Näihin kohteisiin menee 65 miljoonaa OKM:n pääluokan kautta.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen esittelikin hyvin, miten kaiken kaikkiaan tämä 127 miljoonan tuki, mikä tässä oli, jakautuu.

Nostan esille myöskin tämän valiokunnan lausuman siitä, miten huolehditaan siitä, että väliinputoajia ei pääse syntymään ja otetaan huomioon myös ne tahot, jotka eivät aikaisemmin ole saaneet tukea. Tällainen on voinut olla vaikkapa sellainen tilanne, että yhtye on ollut osakeyhtiömuodossa, ja kun ei ole ollut toimintaa, ei ole myöskään tullut tukea, ja tämä on ollut hyvin ongelmallinen joillekin. Tai sitten yhden miehen bändit tai vaikka dj:t ovat saattaneet jäädä kokonaan ilman tukea. Me tiedetään, että Suomessa on tosi paljon tällaista pientä keikkaa tekeviä keikkamuusikoita, jotka eivät välttämättä ole saaneet yhtään mitään mutta joilta toisaalta työt ovat lähteneet alta.

Lisäbudjetissa on myös 18,5 miljoonan lisäys Liikkuva-ohjelmiin, ja toivottavasti pääosa tästä tuesta valuu kenttätasolle, jotta lapset pääsevät takaisin liikkumaan. Tiedän, että ainakin edustaja Koponen on nostanut näitä asioita, lasten liikuntaa, monesti esille, ja toivotaan, että tämä tuki menee kohdalleen.

Kustannustukeen esitetään 40 miljoonan lisäystä, ja onkin aiheellista, että kompensaatia myönnetään niille toimijoille, jotka ovat olleet sulkutoimien kohteena. Me otetaan tukitoimiin ja epidemiatilanteesta johdettuihin toimenpiteisiin täsmällisemmin kantaa vastalauseemme lausumaehdotuksissa.

Tapahtumatakuuseen osoitetaan 80 miljoonaa. Valitettavasti kyseinen tapahtumatakuu toteutetaan liian myöhään ja tällä on ollut jo vaikutuksia tapahtuma-alalle. Viivyttely on johtanut siihen, että lukuisat suositut kesätapahtumat eivät toteudu tänäkään kesänä. Ilta-päivälehtien otsikot, ”Katso jättiä tapahtumista, joita ei tänä vuonna nähdä” — kysymys kuuluu, olisiko osa näistä tapahtumista voitu nähdä, jos hallitus olisi toiminut aikaisemmin. Ainakin edustaja Mäenpään lähellä Seinäjoella ei taideta tangoilla kuluvan kesän aikana. Tämä on valitettavaa.

Tapahtumatakuu on 1.6.—7.12. välisenä aikana, ja siitä sitten maksetaan näitä ennakoon ilmoitettuja kohtuullisia kustannuksia, jos tätä tapahtumaa ei epidemiatilanteen mukaisesti voida pitää.

Teen vastalauseen 1 mukaiset kahdeksan lausumaehdotusta. Nämä koskevat siis pääosin epidemiatilannetta ja siitä johdettuja suosituksia sekä aukioloaikoja, muun muassa.

Ehdotamme ensimmäisessä lausumassamme myös budjettitaloutta koskien, että hallituksen tulisi palata mahdollisimman nopeasti noudattamaan menokehyksiä eikä tulisi enää tehdä kehyslityksiä lisäbudjeteissaan.

Tapahtumatakuuta koskien esitän vastalauseen mukaisesti epäluottamuslauseen hallitukselle. ”Hallitus on viivyttellyt toteuttaessaan tapahtumatakuuta ja toteuttanut sen liian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

suppeana sekä huonosti kohdennettuna. Tämän vuoksi hallitus ei nauti tapahtuma-alan eikä eduskunnan luottamusta.”

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Essayah.

16.34 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien ja kokoomuksen vastalauseessa on kahdeksan yhteistä lausumaesitystä, joita tässä kannatan, samoin vastalauseeseen sisältöä.

Tässä on tärkeätä huomata se — tässä meidän vastalauseessamme tuodaan esille se — että olemme kyllä ehdottomasti tukeneet hallitusta välttämättömien koronapandemiaan liittyvien menojen hyväksymisessä, ja siinä mielessä se, että ihmiset, kunnat, yritykset, kaikki selviävät tämän koronan yli, on tärkeää. Mutta tietysti tässä samassa yhteydessä huoli nousee ensinnäkin tästä talouden kokonaiskuvasta, johon osa tästä vastalauseesta pureutuu. Ennen kaikkea on ymmärrettävä se, että talous on kuitenkin vain väline tämän hyvinvointiyhteiskunnan palveluitten tulevaisuuden kannalta, ja siksi se, onko meillä uskottava ja vastuullinen suunnitelma tulevaisuutta varten, on aivan ensiarvoinen silloin, kun me puhutaan peruskoulusta tai vanhuspalveluista tai varhaiskasvatuksesta tai joukkoliikenteestä tai mistä tahansa muista yhteiskunnan tärkeistä palveluista.

Toinen asia, mihin tässä vastalauseessa on otettu kantaa ja mihin osa noista lausumistakin liittyy, on tämä rajoitusten oikeasuhtaisuus. Täytyy sanoa, että todella paljon on tullut liikuntaväeltä ja urheilun puolelta palautetta siitä, että ihmisten on tosi vaikea ymmärtää sitä, minkä tähden esimerkiksi jalkapallostadionilla ei voi olla katsomossa kuin vain muutama ihminen, kun vieressä saattaa olla ravintolan terassi, jolta sitten sitä samaa matsia saatetaan seurata useitakin kymmeniä, jopa satoja ihmisiä. Tässä voisi sanoa, että tämä oikeasuhtaisuus ja se, että ihmisille tulee sellainen näkymä siitä, että tämä on oikeudenmukaista ja näin on järkevää menetellä, kyllä myös omalta osaltaan edesauttavat sitä, että näitä rajoitustoimia sitten myöskin noudatetaan.

Tietysti on tosi tärkeätä ymmärtää tämä liikunnan ja urheilun merkitys, ei pelkästään sillä tavoin, että se on osalle väkeä harrastusta, vaan ihan sitten koko kansakunnan terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Nyt jo on nähty ihan tässä vuoden sisällä se, että kun kuntosalit, liikuntatilat ja erilaiset sisäleikkipuistot ovat olleet kiinni, niin ne kustannukset eivät ole kertyneet vain pelkästään näille yrittäjille, jotka ovat näitä paikkoja pyörittäneet, vaan ennen kaikkea sinne tulee tämmöistä kansakunnan terveysvelkaa, hyvinvointivelkaa. Ja sen tähden näissä pitäisi nyt hallituksen pystyä parempaan ja lähteä sitten terveysturvallisesti avaamaan näitä. Erityisesti lasten ja nuorten kohdalla se ajanjakso, jolloinka tämmöinen liikunnallinen elämäntapa omaksutaan, on kuitenkin ne tietyt niin sanotut herkkyyksivuodet, ja jos me menetetään ne ja lapset ja nuoret syrjäytyvät näistä hyvistä harrastuksista, niin sitä on vaikea sitten myöhemmin enää saada kiinni.

Mutta, arvoisa puhemies, näillä sanoilla tosiaankin tämä kristillisdemokraattien ja kokoomuksen vastalauseeseen kannatus myöskin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kiviranta.

16.37 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Taiteen ja kulttuurialan toimijoiden työmahdollisuudet ovat koronapandemian vuoksi olleet jo yli vuoden ajan aivan minimaaliset. Nyt käsiteltävässä lisäbudjetissa on aikaisempaa paremmin otettu huomioon alan mo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

ninaisuus. Sivistys- ja tiedejaoston asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi, että koronatuki ei kuitenkaan edelleenkään kohdistu riittävän tarkasti ja oikeudenmukaisesti etenkin esittävän taiteen edustajiin. Hakumenettelyä pidettiin myös liian hitaana.

Avustuksen myöntämisperusteita samoin kuin haku- ja päätöksentekomenettelyä tulee arvioida jatkuvasti niin, että tuki vastaisi yhä paremmin tulon menetyksiin ja tuen tarpeeseen. Päätöksenteon tulisi olla läpinäkyvää. Valiokunta nosti lausuman tasolle ehdotuksen, jonka mukaan väliinpuotoajaryhmiä ei saa jäädä, ja tuen tulisi tavoittaa mahdollisuuksien mukaan myös ne toimijat, jotka ovat aiemmin jääneet tuen ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Lisäbudjettiin sisältyy määräraha muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien avustuksiin. Jatkossa pitäisi arvioida ja ottaa huomioon myös opetustuntiperusteista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen oppilaitosten tukitarpeet.

Arvoisa puhemies! Lisäbudjetissa osoitetaan varoja myöskin liikunta- ja urheiluseuroille, valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille sekä valtakunnallisille sarjoille. Varoja ohjataan myös peruuntuneiden ja tappioita kärsineiden urheilu- ja liikuntatapahtumien tukemiseen, myös tulevien tapahtumien tukemiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että myös kunnat ja järjestöt panostavat lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviin toimintoihin. Tärkeää on tapahtumatakuu, jonka kautta korvataan erillisen lainsäädännön nojalla tapahtuman järjestämisestä aiheutuneita ennakkoon ilmoitettuja kohtuullisia kustannuksia. Tämän tuen piirissä olevien tapahtumien aikaväli on 1.6.—7.12.2021.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kivisaari.

16.40 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Tässä vuoden 21 toisessa lisätalousarviossa siis ehdotetaan annettavaksi kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alalle yhteensä 225 miljoonan euron tukipaketti. Meistä jokainen tunnistaa, miten valtavan tärkeä tämä tukipaketti on — kiitos siis siitä. Totean heti perään myös kovin oleellisen asian, mihin myös valtiovarainvaliokunta on lausunut: taiteen ja kulttuurialan ammattilaisille kohdennettujen koronatukien myöntämisessä tulee huolehtia, että väliinpuotoajaryhmiä ei pääse syntymään ja että päätöksenteossa otetaan huomioon myös ne tahot, jotka eivät ole aikaisemmin päässeet tuen piiriin. Tiedän, että hallitus on tämän asian tunnistanut ja varmasti kamppailee voimallisesti sen puolesta, että tämä oikeudenmukaisuus toteutuu. Koronarokotusten kattavuuden lisääntyessä valoa ja toivoa on taas näkyvissä. Se ei ole kuitenkaan poistanut sitä tosiasiaa, että huomisen näkymät ovat edelleen vähintään pilviset. Tapahtuma-alakin joutuu sietämään vielä epävarmuutta.

Puhemies! Kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan tukipakettiin kuuluvaan tapahtumatakuuseen on siis varattu 80 miljoonaa euroa. Tämä takuu mahdollistaa sen, että järjestäjillä on selkänokkaa toimia, kenties myös rohkaisua ja uskoa tulevaan. Tukipakettiin kuuluu myös Taiteen edistämiskeskuksen myöntämät apurahat ja valtionavustukset kulttuurialan ammattilaisille, toiminimille ja yksinyrittäjille. Tähän on varattu lähes 65 miljoonaa euroa — ei siis huono sekään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionavustuksia muun muassa teattereille, orkestereille, museoille, uskonnollisille tapahtumille ja monille muille. Kaikki meille tuttua, syvää suomalaista kulttuuriperimää. Pieniä ja keskisuuria elokuvateattereita sekä elokuvi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

en levittäjiä tuetaan Suomen elokuvasäätiön myöntämällä valtion avustuksilla — tämäkin, totta kai, hyvä asia.

Liikunnan tukipakettiin on varattu 9 miljoonaa euroa liikunta- ja urheiluseuroille, 6 miljoonaa euroa valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille ja 3,5 miljoonaa euroa koronavirustilanteen vuoksi peruuntuneiden tai tappiota kärsineiden tapahtumien tukemiseen — kiitän siitä. Liikunta tarvitsee yksiselitteisesti panostusta valtion taholta, ja niin hallitus nyt tekee. Harrastajien sekä liikunnan ja urheilun parissa työskentelevien tulevaisuus on, totta kai, turvattava tai muuten edessä on paitsi kansanterveydellinen ongelma myös henkinen ja fyysinen lamaanus.

Hallitus on tiedostanut, että liikunta ja urheilu on Suomen suurin kansanliike. Seuratoimintaan osallistuu lähes 2 miljoonaa suomalaista. Seuratoiminnassa on mukana 500 000 vapaaehtoista ja 160 000 ohjaajaa ja valmentajaa. Ja nyt korona-aika on laittanut monet harrastukset vuoden mittaan tauolle. Liikunnan seuratoiminnasta on koronan aikana kadonnut kymmeniätuhansia lapsia ja nuoria. Tämä on vakava paikka, jota ei voi sivusta seurata ihmetellä.

Puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-ala elpyvät osana koko yhteiskunnan jälleenrakentamista ja ihmisten toipumista. Nämä lisätalousarvioitoimet mahdollistavat sen, että meillä on toivoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Strand.

16.44 **Joakim Strand r:** Ärade talman... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna, puhujan puhelimesta kuuluu ääntä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofon och telefon — puhelin kiinni ja mikrofoni auki. Se on yleinen ohje täällä.

Pahoittelut, arvoisa puhemies! Nyt on oikea mikrofoni päällä.

Vi behandlar alltså den andra tilläggsbudgeten, och här handlar det om en stor satsning på kultur, idrott och evenemang.

Tässä nyt tulee paljon odoteltu paketti kulttuurialalle ja tapahtuma-alalle, ja myös urheilua tuetaan vahvasti. Tämä on tärkeä paketti, mutta kuten edustaja Kivisaari tuossa hyvin totesi, täytyy pitää huolta myös siitä, että ei synny väliinputoajia. Tiedämme, että moni on odottanut tätä pitkään, ja aina on myös riskinä — se ollaan nähty myös kustannustukirun-deissa — että siinä monta kertaa on kohdennettu väärin ja jouduttu sitten korjaamaan pitkän matkaa. Joten toivotaan, että otetaan huomioon se oppi, mitä tässä on vuoden aikana tullut.

Ledamot Kivisaari nämnde också bra hur vaccinationerna går framåt och hur det för egen del skapar framtidstro, men dock inte så att vi ännu kan vara helt trygga och ordna evenemang hur som helst.

Elikkä Kivisaari kanssa nosti hyvin esille tässä, kuinka rokotukset etenevät ja tulevaisuus näyttää suhteellisen valoisalta, mutta silti ei voida vielä täysin rentoutua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

Tässä kollega Heinonen omassa puheenvuorossaan aikaisemmin onnitteli tuoretta ministeri Kurvista, ja itsekin tässä yhteydessä...

Jag passar på att själv också gratulera den färska minister Kurvinen, som nog har ett digert arbetsfält framför sig inom denna bransch.

Ihan lopuksi vielä: monet harrastukset ovat olleet lähes vuoden tauolla, ja se on pitkä aika varsinkin nuorten elämässä.

Det är en väldigt lång tid i en ung persons liv att vara på paus från olika hobbyer under ett helt år, så därför är det extra viktigt att vi nu under hösten fokuserar på att få igång så mycket som möjligt av den livsviktiga fritidsverksamhet som finns.

Elikkä pidetään huolta nyt syksyllä, että saadaan pyörimään taas nämä harrastukset. — Ja pahoittelut vielä tuosta mikrofonisählyksestä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ei se mitään. — Edustaja Piirainen.

16.47 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Joo, varmaan tässä yhteydessä on paikallaan onnitella edustaja Kurvista ministerinimityksestä taiteen ja kulttuurin alalle. Hänellä on heti työsarkaa sitten tehtävänä.

Niin kuin täällä on puheenvuoroissa todettu, niin taiteen ja kulttuurin ala on kokenut koronan tiimoilta merkittävät menetykset, puhumattakaan sitten urheiluseurojen toiminnasta ja muusta siihen liittyvästä, kuntoliikuntasaleista ja niin poispäin, joten on hyvä, että nyt siihen on tulossa apua.

Elikkä taiteen ja kulttuurialan tekijöille koronapandemia on ollut erittäin vaikea. Tähän kiinnitimme huomiota jo ensimmäisessä lisätalousarviossa, kun vaadimme pikaisesti esimerkiksi tapahtumatakuuta koskevan esityksen.

Pidämme huolta, että jokainen taiteen ja kulttuurialan ammattilainen saa tarvittavan tuen selviytyäkseen tästä kriisistä. Pitkään ahdingossa ollut kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumala saa nyt kaivattua lisätukea 225 miljoonan euron tukipaketilla.

On hienoa, että hallitus toimitti pikaisesti esityksen kulttuurialan tukemiseksi. Tämä kulttuurin tukipaketti on mittava ja poikkihallinnollinen. Valiokunnan tiukka ponsi pitää huolen, ettei tuen väliinputoajia pääse syntymään.

Arvoisa puhemies! EU:ssa on arvioitu, että kulttuuriala on kärsinyt pandemiarajoituksista eniten ilmailualan jälkeen. Tukipaketti on rakennettu niin, että erityinen huomio kiinnitetään alan moninaisuuteen ja monenlaisiin työnteon muotoihin, kuten muun muassa keikkatyöläisyyteen, itsensätyöllistäjänä toimimiseen, yksinyrittäjyyteen sekä freelancerina ja toiminimellä toimimiseen. Tarpeita on alan moninaisuuden vuoksi lukuisia.

Paketissa on mukana sekä uusi tapahtumatakuu että OKM:n tukikokonaisuus, joka koostuu apurahoista ja kulttuurialan toimijoille myönnettävistä avustuksista. On hyvä, että tukipaketti huomioi myös moninaisuuden.

Puheenjohtaja! Vielä ihan lyhyesti nimenomaan näihin liikuntapaikkarahoituksiin. Täällä tukipaketissa on määrärahoja liikunta- ja urheiluseuroille 9 miljoonaa euroa, valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille 6 miljoonaa euroa ja liikuntatapahtumien avustamiseen ja tukemiseen 3,5 miljoonaa. Tämä on kaikkiaan 18,5 miljoonaa euroa. Tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

tysti tämä on iso summa näin, kun ajatellaan miljoonissa, mutta varmasti on pieni ja riittämätön summa näille toimijoille. Toivotaan, että he tästä selviävät ja pystyvät liikuttamaan nuoria ja myös siinä samalla kilpaurheilu pääsee hyvään vauhtiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

16.50 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Kulttuuri- ja tapahtuma-alalla moni toimija on jäänyt lähes ilman tuloja pudotessaan eri tukijärjestelmien väliin. Edelleen vaarana on, ettei koronatuki kohdistuisi riittävän hyvin niille toimijoille, joiden menetykset ovat pandemian aikana olleet suurimpia. Valtiovarainvaliokunnan erinomaisessa mietinnössä kuitenkin edellytetään lausumalla, että koronatukien myöntämisessä huolehditaan myös niistä, jotka eivät ole aikaisemmin päässeet tuen piiriin. Moni pienyrittäjä tarvitsee tukea. Esimerkiksi musiikista elantonsa saava pienyrittäjä odottaa tukea ja töiden aloittamisen mahdollisuutta.

Arvoisa puhemies! On hyvä ja hienoa, että tässä lisätalousarviossa huomioidaan koronapandemiasta kärsintää kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alaa, joka on jo pitkään ollut ahdingossa. On tärkeää, että tämän paketin myötä taiteen ja kulttuurin ammattilaisista huolehditaan edelleen, jotta he voivat selviytyä tästä kriisistä. Me kaikki tarvitsemme kulttuuria, hengen ravintoa, joten alan selviytymisestä on syytä huolehtia.

Arvoisa puhemies! Taide- ja kulttuurialan hätä on kuultu. Tämä tukipaketti, yhteensä noin 225 miljoonaa euroa, on nähdäkseni erinomainen osoitus siitä, että tulosta syntyy, kun alan viestit kuunnellaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja valmistellaan asioita sen mukaisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Vallin.

16.52 Veikko Vallin ps: Arvoisa herra puhemies! Tapahtuma-ala on majoitus- ja ravintola-alan tavoin kaikkein eniten koronarajoituksista kärsinyt liiketoiminta-ala. Menetykset ovat olleet valtavia, kun koko ala on pysähtynyt kuin seinään. Kaikki liiketoiminnan tekemisen edellytykset on estetty valtiovallan päätöksellä. Nämä sulku- ja rajoitustoimet koskevat valtavaa määrää eri alojen ammattilaisia. Olisi ollut loogista, että valtio myöskin korvaa täysimääräisesti tai ainakin kohtuullisessa määrin aiheuttamansa tappiot ja vahingot. Esimerkkinä voi mainita, että kuntien kohdalla on erittäin avokätisesti korvattu koronatappioita, jopa ylikorvattu, mutta jostain syystä tapahtuma-alaa ei arvosteta samalla tavalla kuin julkista sektoria. Tätä on erittäin vaikea käsittää. Myös tapahtuma-alan työntekijät ja yrittäjät tarvitsevat säännöllisiä tuloja selvittääkseen päivittäisistä menoistaan.

Kulttuurialan ammattijärjestöt ovat vaatineet koronarajoitusten epäkohtien korjaamista. Vetoimuksen ovat tehneet Muusikkojen liitto, Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ja Näyttelijäliitto. Järjestöjen mukaan epätasa-arvo koronarajoitusten suhteen on jatkunut läpi kriisiajan. Muita toimialoja avataan nyt tilanteen helpottaessa exit-suunnitelman mukaisesti. Järjestöt vaativat, että taide- ja kulttuuri-alaa kohdellaan tasa-arvoisesti samoin perustein.

Arvoisa puhemies! Tapahtumateollisuus ry:n lausunto avaa hyvin alan erityisluonnetta ja korostaa erilaisten yritysten ja yrittäjien huomioinnin puutetta: ”Tapahtumateollisuuden alihankintayritysten toiminta perustuu siihen, että ne palvelevat koko laaja-alaista tapahtumien kenttää, eivät vain yksittäisiä sisältöjä tai sektoreita. Ja toisinpäin — sekä musiikkik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

lubit, festivaalit, kesäteatterit, urheilukisat, messutapahtumat, yritystilaisuudet, seminaarit ja markkinat tarvitsevat koko alihankintaverkoston palveluita sekä yksittäisten tekijöiden pitkälle erikoistunutta osaamista.”

Tapahtuma-alalla koetaan, että koronarajoitusten purkaminen on lähtenyt käyntiin epäreilulla tavalla. Muusikko Paula Vesalan somepäivityksessä ihmeteltiin, miksi sadat ihmiset saavat mennä Korkeasaaren eläintarhaan katsomaan apinaa, mutta jos esiintyjä on muusikko, yleisö on rajattu kuuteen henkilöön. Tähän on kieltämättä hyvin vaikea keksiä mitään järkevää perustelua.

Talousvaliokunnan mietinnössä todetaan: ”Vaikka koronapandemiaan liittyvissä rajoituksissa ei suoraan ole kielletty tapahtumien järjestämistä, niiden järjestäminen on monilta osin vaikeutunut tai estynyt tosiasiallisesti kieltoon rinnastuvalla tavalla.”

Arvoisa puhemies! Kotikaupunkini Tampere on tunnettu upeista tapahtumistaan. Musiikkifestivaalit, kuten South Park, Sauna, Tammerfest ja Blockfest, tarkoittavat asiakkaita ja tuloja hotelleille, ravintoloille, takseille ja kauppoille. Työllistävä vaikutus on merkittävä. On tärkeää, että tapahtuma-alan toiminta saadaan ennakoitavaksi ja turvatuksi, kun tilanne koronakriisin jälkeen alkaa normalisoitua. Lisäksi on muistettava, että tapahtuma-alan laajaan ekosysteemiin kuuluvien alihankkijoiden — yksittäisten toiminimi- ja yhden hengen yritysten, ammatinharjoittajien tai freelancertoimijoiden — tilanne on tapahtumien peruutusten sattuessa todella huono. Tämä täytyy korjata, ja tämä täytyy korjata välittömästi.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vähämäen tekemää epäluottamuslausetta ja lausumaehdotuksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Koponen Ari.

16.56 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Tämä tapahtumatakuu on todella kauan odotettu. Muistan, kun tätä alkuvuodesta jo sivistysvaliokunnassakin käsiteltiin, ja onhan se nyt aivan selvä, että se on tällä hetkellä jo auttamattomasti myöhässä, mutta toisaalta on hyvä, että se nyt edes sitten saadaan mukaan. Kyllä näissä rajoituksissa on monessa muussakin puuttunut se johdonmukaisuus ja tämä välttämättömyysperiaate, ja näitä on ollut kansalaisten vaikea sitten ymmärtää.

On erittäin hyvä, että nyt satsataan lapsiin ja nuoriin. On arvioitu, että jopa 25 000 lasta on lopettanut harrastuksen viimeisen vuoden aikana. Tämä tuo kyllä paljon niin fyysisiä kuin psyykkisiä ongelmia, ja voi olla, että näitä me, ikävä kyllä, maksamme vielä pitkään, eli tähän asiaan täytyy nyt tarttua välittömästi. On laskettu, että liikkumattomuuden hinta on Suomessa miljardeja vuodessa. Eli nyt vain hommia sitten. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Sarkkinen.

16.58 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Vuoden toinen lisätalousarvio sisältää kauan kaivatun tukipaketin kulttuuri- ja tapahtuma-alalle. Koronarajoitukset ovat käytännössä estäneet kulttuurialan toimijoita harjoittamasta elinkeinoaan enemmän tai vähemmän jo yli vuoden ajan. Luovien alojen toimijoita tuettiin viime vuoden aikana 250 miljoonalla eurolla. Tämä ei kuitenkaan ole ollut riittävä summa varmistamaan, että kaikki toimijat saavat tarvitsemansa tuen. On myös selvää, että liian moni toimija on jäänyt väliinpu-toajaksi. Erityisesti freelancerit ovat olleet vaikeassa tilanteessa, ja hätä alalla on suuri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

Siksi olen erittäin tyytyväinen, että tässä mittavassa tukipaketissa nyt huomioidaan alan moninaisuus. On tärkeää, että kulttuurialan sisällä eri alojen toimijoita kohdellaan tasapuolisesti. Taidetta ja kulttuuria tuetaan yhteensä 127 miljoonalla eurolla, josta 65 miljoonaa on avustuksia taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisille, toiminimille ja yksityisyrityksille. Tämä käytännössä tarkoittaa, että tukipaketti kaksinkertaistaa freelancereille osoitetun tuen kerralla. Lisäksi liikunta-alaa tuetaan 18,5 miljoonalla eurolla, ja tämä on tärkeää erityisesti lapsille ja nuorille, jotta heidän harrastusmahdollisuutensa voidaan turvata. Haluan ankin kiittää hallitusta siitä, että tämä paketti on annettu eduskuntaan, ja valiokuntaa siitä, että pääsemme nyt käsittelemään mietintöä.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan on selvää, että mikään tuki ei voi paikata taloudellisesti kaikkia aukkoja saati korvata kulttuurielämyksiä, joita korona ja rajoitustoimet ovat aiheuttaneet. Korona on korostanut, miten tärkeää kulttuuri on meille kaikille ihmisille. Kaipuu päästä yhdessä kokemaan elävää taidetta on suuri. Myös muusikoilla, näyttelijöillä ja muilla alan ammattilaisilla on suuri tarve päästä takaisin töihin.

Lisätalousarvio sisältää 80 miljoonan euron määrärahan tapahtumatakuun toimeenpääntöön. Tämä rohkaisee tapahtumien suunnitteluun koronan aiheuttamasta epävarmuudesta huolimatta. On tärkeää, että kulttuuri- ja tapahtuma-alaa voidaan avata, kun koronatilanne näyttää kesän ja rokotusten myötä toivottavasti rauhoittuvan.

Päätetyt rajoitustoimet eivät ole kohdelleet eri aloja täysin tasapuolisesti. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä ei ole oikein eikä kohtuullista, että kulttuuri- ja tapahtuma-alan on pitkään kohdistettu ja kohdistetaan edelleen tiukempia rajoituksia kuin vastaavan tartuntariskin muihin toimintoihin. Ja aivan kuten sosiaali- ja terveysvaliokunta tartuntatautilain muutoksen yhteydessä eilen mietinnössään edellytti, valtioneuvoston on pyrittävä korjaamaan rajoitusten vinoumia — ja toivottavasti vinoumia korjaava hybridistrategia ja muut tarvittavat ohjeistukset ja lakimuutokset saadaan pian eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Fokusta tulee kääntää enenevässä määrin siihen, miten turvallisia tapahtumia voidaan järjestää. Meidän on löydettävä uusia tapoja nauttia kulttuurista ja taiteesta koronaturvallisella tavalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäenpää.

17.01 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt tapahtumatakuuta ja taide-, kulttuuri- ja liikunta-alalle myönnettävää tukea. Tietenkin on hyvä asia, että tällainen tuki on nyt tulossa, mutta tietenkin se on vähän niin kuin myöhässä. Tässä on tullut hyviä näkökulmia eri asioihin. Minä itse voisin avata tätä pikkasen. Voisin sanoa, että olen huippu-urheilijan isä, ja se huippu-urheilu Suomessa on tällä hetkellä jollakin lailla kuopassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittainen avustus suomalaiselle huippu-urheilijalle on tällä hetkellä 6 000 euroa, ja siihen pitää aika paljon jo saada näyttöjä, että saa edes tällaisen tuen. Tämän pienuudesta johtuen monet urheiluseurat ovat sitten pyrkineet varainhankinnalla tukemaan näitä huippu-urheilijoita, ja tässä tulee semmoinen kerrannaisvaikutus nyt, kun nämä tapahtumat on peruttu. Kotiseudultani on peruttu muun muassa Provenssi, Tangomarkkinat ja Ilmajoen musiikkijuhlat. Näissä on hyvin usein ollut urheiluseuroja hankkimassa varoja siihen urheilutoimintaan ja ehkä näitten huippu-urheilijoidenkin tukemiseen. Tämä suomalaisen huippu-urheilun tukeminen on erittäin pitkälle semmoisena talokootyönä tehtyä, ja nyt kun näitä tapahtumia ei ole, niin nämä urheiluseurat ovat myös sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

kautta hyvin heikossa asemassa, ja ei ole seurojenkaan kovin helppoa tukea huippu-urheilua, jos sitä rahaa ei ole saatu edes hankittua.

Sitten on puhuttu siitä, että suuri määrä lapsia ja nuoria on lopettanut liikkumisen tai urheilun tänä aikana. Siihen liittyen ei voi kuin toivoa, että se lähtisi samoilta urille kuin millä se on ollut ennenkin. Liikkumattomuus tulee maksamaan meidän yhteiskunnalle kuitenkin huomattavan paljon.

No, miten sitten rahat jaetaan näille urheiluseuroille? Tämä on varmaan aika lailla hyvin epätasa-arvoinen asia riippuen siitä, kuinka taitavia siellä urheiluseuroissa ovat ne varojen hakijat, jotka lähtevät hankkimaan näitä. On ollut tähän asti jo sillä tavalla, että urheiluseurojen keskuudessa ei välttämättä kaikilla ole osaamista edes hakea näitä. Toivoisin, että siihen saataisiin jonkinlainen selkeä ohjeistus, että se prosessi olisi aika yksinkertainen, niin että he pystyisivät hakemaan näitä tukia.

Tosiaan, kuten on jo noussutkin esiin, aika erikoinen tilanne on ollut, jos jalkapallo-ottelua ei ole voinut olla seuraamassa kuin kourallinen ihmisiä ja sitten toisaalta läheisessä ravintolassa on saanut seurata sitä matsuja ehkä videon välityksellä iso joukko ihmisiä. Tämä korona on vaikea asia, ja meidän pitää vain nyt yrittää se taittaa niin, että kaikki urheilu turvattaisiin ja myöskin tapahtumat turvattaisiin. Kyllä se, niin kuin täällä esiin on tullutkin, on koskenut hyvin monia tällaisia yksittäisiä solisteja ja esiintyjä.

Erityisesti toivoisin, että nämä tahot, jotka eivät ole saaneet tukea, saisivat jonkinlaisen ohjeistuksen ja opastuksen siihen, että tämä mahdollistettaisiin myös niille, ja huomioitaisiin myös nämä urheiluseurat, jotka ovat näitten peruuntuneiden konserttien takia menettäneet sen varainhankintansa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen Anneli.

17.06 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on useissa puheenvuoroissa todettu, niin taide- ja kulttuurialat ovat koronaepidemian suurimpia kärsijöitä, sillä suurin osa alan toimijoista on ollut jo toista vuotta vailla työmahdollisuuksia. Asiantuntijakuulemisissa tuli esille myös se, että muun muassa moni freelancer on vaihtanut alaa tai harkitsee sitä, ja suuri joukko on jäänyt ilman tukia hallituksen eri tukimuodoista huolimatta, ja tämä on suuri huoli. Kuten täällä on useissa puheenvuoroissa tullut esille, niin taiteen- ja kulttuurialan toimijat, mutta myös nämä tapahtumatoimijat ja tapahtumien vaikeudet, ovat meidän kaikkien yhteinen huoli, ollaan me sitten jätetty vastalauseita tai ei, mutta joka tapauksessa meidän yhteinen huoli. Ja nyt on hyvä, että hallitus on nyt tässä toisessa talousarviossa huomionnut nämä ongelmat ja tuo reilut 200 miljoonaa, 220 miljoonaa, euroa lisää rahaa tähän ongelmaan.

Toinen asia, joka täällä on noussut esille — joka on taas uudelleen nostettu esille — on näitten taiteilijoiden sosiaaliturvaan liittyvät ongelmat. Siihen puuttuu myös valiokunta omassa mietinnössään. Nyt on tärkeää, että me vihdoinkin saamme taiteilijoiden sosiaaliturvapuutteet korjattua ja sitä kautta myös heidän elämäntilanteensa selkeytettyä.

Täällä on käytetty myös hyviä puheenvuoroja — viittaan oikeastaan edustaja Koposen puheenvuoroon äsken. Sivistysvaliokunta on, kuten hänkin totesi, useita kertoja käsitellyt sitä, kuinka kulttuuri-, liikunta-, taiteenalan toimijoiden tilanne on ollut erittäin vaikea ja miten kouluissa tai yleisestikin liikunta tai liikkumattomuus on vaikuttanut lasten ja nuorten tilanteeseen. Tästä syystä on nyt erittäin hyvä, että hallitus myös antaa resursseja liikunta- ja urheiluseuroille ja nimenomaan siihen, että näitä resursseja tullaan lisäämään lii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

kuntaan ja urheiluseuroille toiminnan jatkumisen turvaamiseksi toiminnasta pois jääneiden harrastajien, ohjaajien ja valmentajien takaisinsaamiseksi — aivan juuri tätä samaa, mitä täällä ovat esimerkiksi edustaja Koponen ja useat puhujat aikaisemmin todenneet.

Samanaikaisesti annetaan rahoitusta myös valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille nimenomaan osaamisen kehittämiseen, muun muassa erityistä tukea tarvitsevien ohjaamiseen ja valmentamiseen sekä nuorten omatoimiseen liikkumiseen kannustamiseen. Ja tässäkin minun täytyy sanoa, kun kuuntelin edustaja Mäenpäättä äsken — itse olen ollut vahvasti paikallisessa liikuntajärjestötoiminnassa mukana ja kerännyt rahaa ja rakan-
tanut [Puhemies koputtaa] yhden seuran budjetin kokonaisuudessaan — että olen kanssanne täysin samaa mieltä siitä, että koska kyse on vapaaehtoistoiminnasta, niin on hyvin paljon kiinni myös siitä, minkälaisia osajia ja tekijöitä siellä on, jotta tämä liikuntajärjestöjen [Puhemies koputtaa] riittävä rahoitus pystytään turvaamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kyllä. — Ja edustaja Asell.

17.10 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tämän vuoden toinen lisätalousarvio, ja se sisältää paljon kaivattuja resursseja ja koronatukia kulttuurille, liikunnalle ja tapahtuma-alalle. Yhteensä 225 miljoonan euron tukipotti tuo helpotusta monelle kulttuurialan taiteilijalle ja liikunnan järjestöille ja seuroille sekä tuo myös tapahtumajärjestäjille luottamusta, koska tapahtumatakuuseen tämä sisältää 80 miljoonan euron potin.

Myös yritysten kustannustukeen lisätään resursseja, jotta ravintolasulusta aiheutuneita kustannuksia voidaan hyvittää. Tämän pandemian seurauksena kulttuuri- ja tapahtuma-ala on ollut erittäin isoissa vaikeuksissa. EU:ssa on arvioitu, että kulttuuriala on kärsinyt pandemiarajoituksista eniten ilmailualan jälkeen. Olen itsekin saanut kulttuurialan taiteilijoilta ja työläisiltä lukuisia viestejä, joissa tietysti huokuu ymmärrys tilanteen vakavuudesta pandemian suhteen mutta myös samalla tuodaan esille iso huoli siitä, että työt ja sitä kautta oma ansainta ovat loppuneet.

Tukea alalle on tullut aiemminkin, mutta hyvin monet ovat kuitenkin eri syistä jääneet väliinpuotoajiksi. Siksi onkin nyt tärkeää saada nopeasti nämä tuet liikkeelle ja niin, että erityinen huomio kiinnitetään kulttuurialan moninaisuuteen ja monenlaisiin työnteon muotoihin, kuten muun muassa keikkatyöläisyyteen, itsensätyöllistäjänä toimimiseen, yksinyrittäjyyteen sekä freelancerina ja toiminimellä toimimiseen. Tarpeita on alan monimuotoisuuden vuoksi lukuisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Meri.

17.12 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Puhuin äsken puhelimesta Riihimäen Raviseura ry:n hallituksen puheenjohtaja Ilmari Halisen kanssa. Soitin hänelle ihan muusta asiasta, ja siirryimme sitten tähän koronatilanteeseen. Tämä puhelu koski tämmöistä todella ikävää tapausta. Tätä ravirataahan pyöritetään siellä yhdistyksen voimin, ja heillä on tosiaan vapaaehtoistoimintaa. Tällä hetkellä rajoitukset jylläävät ja siellä ei pystytä pitämään edes harjoitusraveja. Tämä tapaus koski siis sitä, että siellä seuran ylläpitämällä raviradalla, kun he joutuvat pitämään sitä auki ja heillä ei ole riittävästi henkilökuntaa, on ollut tämmöinen eläinsuojelutapaus — todella valitettavaa. Lähetän tässä kiitokset myös henkilölle, joka oli puuttunut tilanteeseen, ja tämä varsa oli sitten pelastunut siinä mielessä, ja henkilö sai rangaistuksen. Erittäin tuomittavaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

Hevostalous on äärettömän tärkeä meille. Se on työllistävä: arviolta noin 15 000 ihmistä työllistyy hevostalouden ympärillä — kuljetus, rehutuotanto, vaatetuotanto ja itse raviurheilu, joka on suuri osa sitä. Hänen terveisensä hallitukselle päin olivat tällaiset, että koettakaa nyt saada tähän jotain tolkkua, että ulkona voisi pitää raveja. Sehän on kuitenkin ensisijaista tälle ravitallin ja hevosten omistajalle, että hevonen voi toimia siinä, mihin se on hankittu ja koulutettu, eli raveissa, ja nehan tapahtuvat pääsääntöisesti ulkona. Siellä katselin taas tätä tapahtumakalenteria — on jouduttu peruuttamaan tapahtumia, koska rajoituksista ei ole tietoa. En tiedä, ministeri Harakka tuli varmaan jonkun ihan muun asian takia tänne, mutta pystyisikö hän kertomaan sieltä terveisiä nyt, että mikä tämä homman nimi on, että ulkona voisi edes ravit kunnolla järjestää? Meillä on monenlaisia tämmöisiä yhdistyksiä, jotka joutuvat toimimaan vapaaehtois pohjalta, kuten täällä on tuotu esille. On todella surullista, että meillä on erittäin tärkeitä aloja, jotka toimivat yhdistys pohjaisesti, ja siellä ihmiset vapaaehtoisesti oman työnsä lisäksi näitä asioita tekevät, ja meidän pitäisi taata rahoitus sinne.

Tämä oli viestini sieltä Riihimäen Raviseura ry:ltä, että koettakaa nyt saada jotain tolkkua niihin rajoituksiin, että päästään ulkona hommiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Asell.

17.14 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Otin vielä erikseen puheenvuoron liikunnasta, koska se on niin tärkeä asia ja lähellä sydäntäni.

Liikunnan ja urheilun ahdinko näkyy nyt korona-aikana ja todennäköisesti myöskin tulevaisuudessa hyvinvointivelkana. Monet lapset ja nuoret ovat jääneet seurasta pois tämän pandemian aikana. Puhutaan kymmenistä tuhansista nuorista. Vaarana on, että erityisesti nuorille tilanteesta voi tulla pysyvä, eivätkä he enää samalla tavalla palaa liikunta- ja seuratoimintaan koronan jälkeen. Sillä olisi pitkäaikaiset vaikutukset tietysti yksilötasolla mutta myös yhteiskunnallisesti.

Liikuntaa on aiemminkin tuettu, mutta ei tarpeeksi niin kuin montaa muutakaan tässä tilanteessa, mutta nyt tässä lisätalousarviossa tulee 18,5 miljoonaa euroa liikunnalle lisää. Liikuntaan suunnatun tukipaketin määrärahoista liikunta- ja urheiluseuroille kohdistetaan 9 miljoonaa euroa, valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille 6 miljoonaa euroa ja liikuntatapahtumien avustamiseen ja tukemiseen 3,5 miljoonaa euroa. Mitä nopeammin normaali liikunta- ja urheilutoiminta koronan jälkeen jälleen käynnistyy, sitä paremmin pystymme minimoimaan poikkeusoloista aiheutuneita negatiivisia vaikutuksia lapsiin ja nuoriin ja edistämään heidän hyvinvointiaan.

Sitten yhdyn vielä siihen huoleen, mitä myöskin edustaja Mäenpää täällä esitti huippu-urheiluun liittyen, huippu-urheilun rahoitukseen. Myöskin se on tietysti haaste korona-aikana, mutta tulevaisuudessa on haasteena myöskin se, että Veikkauksen tuloutuksen enustetaan pienentyvän, ja siinä mielessä pidän tärkeänä sitä, että jatkossa urheilun ja liikunnan rahoitus ei ainakaan pienene, että se pysyy ja mieluummin nousee, koska sillä on iso merkitys myöskin ihmisten hyvinvoinnille ja terveydelle. Urheilun rahoitus pitää taata. Ja mitä puhutaan sitten huippu-urheilusta, niin meillä on parantamisen varaa, jos me verrataan naapurimaihin huippu-urheilun rahoitusta, ja siihenkin pitää keskittyä. Ja tänä päivänä tietysti on vähän myöskin se, että monien huippu-urheilijoiden pitää keskittyä sponsoreiden hankintaan. Ne pärjäävät, jotka pärjäävät somessa ja saavat hyvin seuraajia. Keskitasoinen urheilijakin, joka on hyvä somepersoonana, voi saada todella hyvin tuloja ja pärjää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2021 vp

hyvin. Sitten taas ihan maailman kärjessä pyörivät urheilijat jossain toisessa lajissa elävät kädestä suuhun, ja sponsorien hankinta on vaikeata. Näitä pitäisi pystyä huomioimaan. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.